

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
ДМШ №1 ім. П. Майбороди

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор ДМШ№1
ім. П. Майбороди

Протокол №1
від 05 вересня 2022р.

_____Є.Дудник
наказ № 26/1- Д
від 05 вересня 2022р.

**Освітня програма
Полтавська дитяча музична школа №1
імені П. Майбороди
Полтавської міської ради
початкового (базового) підрівня,
складена на основі типової навчальної програми:
«Хореографічне мистецтво»**

Полтава
2022

ВСТУП

Навчальна програма з навчальної дисципліни «Танець» документ, що визначає нормативний зміст, обсяг та результати навчання учнів початкової мистецької освіти елементарного підрівня хореографічного спрямування.

Навчальна програма встановлює мету, завдання навчальної дисципліни, перелік ключових компетентностей, рекомендовані форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, форми і засоби поточного та підсумкового контролю, рекомендації щодо його проведення, а також критерії оцінювання рівня досягнення результатів навчання.

Опанування нормативного змісту навчальної програми дає можливість здобувачам освіти застосовувати набуті в процесі навчання компетентності, визначені освітньою програмою з хореографічного мистецтва, у своєму повсякденному житті, а також продовжити навчання на наступному підрівні початкової мистецької освіти за фахом або спорідненим видом мистецтва.

Навчальна програма орієнтована на здобуття початкової хореографічної освіти елементарного підрівня в мистецьких школах (хореографічних школах або хореографічних відділеннях мистецьких шкіл), а також може бути використана іншими суб'єктами освітньої діяльності, які реалізують програми позашкільної освіти за мистецьким напрямком.

Нормативний зміст навчальної програми розрахований на дітей, які розпочинають навчання в 6-7 років (перший клас початкової загальноосвітньої школи), а також може бути реалізований у навчанні осіб старшого віку, які не мають початкових компетентностей, формування яких передбачено цією навчальною програмою. У разі навчання осіб, старших за 6-7 років, кількість років навчання для опанування змісту навчальної програми може скорочуватись з урахуванням психофізичного розвитку учня/учениці, його/її можливостей, темпу опанування ним/нею нормативного змісту для досягнення результатів навчання, передбачених для четвертого

року здобуття освіти на елементарному підрівні. У цьому випадку виклад передбаченого матеріалу ущільнюється шляхом відведення меншої кількості годин на той чи інший модуль програми.

Нормативний зміст навчання базується на традиціях української, західноєвропейської та інших світових хореографічних шкіл та враховує сучасні потреби особистості у творчому самовираженні.

Навчальна програма є основою для розроблення викладачем робочої навчальної програми з дисципліни «Танець», в якій конкретизується: тематика; послідовність викладу навчального матеріалу; заходи поточного контролю та обсяг годин на опанування учнем/ученицею змісту навчальних модулів відповідно до їх здібностей та можливостей.

Мета опанування нормативного змісту навчальної програми

– виховання естетичного ставлення до хореографічного мистецтва, набуття учнем/ученицею основ хореографічної культури і виконання ним/нею танцювальних елементів та їх образно-комбінованих форм відповідно до віку належним ступенем емоційної, художньої та пластичної виразності.

Зміст навчання передбачає:

1. Формування початкових хореографічних навичок:
виконання танцювальних елементів та їх образно-комбінованих форм відповідно до віку;
емоційність і точність, музикальність та пластична виразність.
2. Усвідомлення необхідності безпеки танцювальних рухів.
3. Здатність виконувати прості завдання відповідно до навчальної програми під безпосереднім керівництвом викладача.
4. Формування навичок концертного виступу.

Перший рік навчання

Завдання:

робота над постановкою корпусу, ніг, рук, голови в усіх частинах уроку; відпрацювання координаційних прийомів рук;

розвиток сили, еластичності м'язів всіх частин тіла, рухливості суглобів під час виконання рухів в exercise;

оволодіння першими навичками координації рухів, уміння узгоджувати рухи різних частин тіла;

відпрацювання положення корпусу epaulement; освоєння танцювальних кроків, зв'язуючих та допоміжних рухів.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. Правила та основні принципи виконання вивчених рухів та стрибків	1. Повторення програми четвертого року навчання елементарного підривня 2. Класичні стрибки на середині залу	1. Впевнено виконує біля опори та на середині plie, battement з V поз., стрибки temps leve saute по I, II, V поз., changement de pieds, pas echange en face, з дотриманням принципів класичного танцю та відповідно до музичного супроводу. 2. Демонструє правильну постановку корпусу, позицій та положень рук під час виконання групи стрибків з двох ніг на дві. 3. Використовує термінологію в межах вивченого матеріалу
Модуль 2. Вправи з однією рукою на опорі	1. Постановка корпусу а біла станка (aplomb) з однією рукою на опорі. 2. Участь рук в exercise. 3. Preparation як окрема вправа та як початок виконання вправ exercise.	1. Називає точки залу та орієнтується в плані класу . 2. Дотримується фігурного ракурсу epaulement croise, epaulement efface в чистому вигляді. 3. Виконує вправи exercise в epaulement (частково) на середині залу , з дотриманням основних правил.

Модуль 3. Точки залу	1. План класу. 2. Положення корпус а ерауlement croise, ерауlement efface. 3. Рухи в ерауlement.	1. Називає точки залу та орієнтується в плані класу . 2. Дотримується фігурного ракурсу ерауlement croise, ерауlement efface в чистому вигляді. 3. Виконує вправи ехercise в ерауlement (частково) на середині залу , з дотриманням основних правил
Модуль 4. Зв'язуючі та допоміжні рухи біля опори.	1. Група battement з положення sur le cou -de - pied (основне та умовне) з однією рукою на опорі. 2. Retire, passé – як складові частини battement développé. 3. Flic-flac обличчям до опори в II поз. на 45° (з акцентованим рухом до себе, від себе). 4. Temps releve par terre en dehors і en dedans біля опори	1. Тримає баланс та вісь корпусу на опорній нозі, із сильно витягнутим коліном під час виконання групи battement з положеннями робочої ноги на sur le cou-de-pied/retire/passé. 2. Утримує робочу ногу виворітно в тазостегновому суглобі під час виконання групи battement з положення sur le cou-de-pied та rond de jambe en l'air, battement développé. 3. Координує рухи голови, робочої руки, ноги під час виконання passé. 4. Тримає верхню частину робочої ноги виворітно та не порушує рівень стегна під час виконання flicflac

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

тримає баланс та пряму поставу корпусу впродовж всього уроку;
координує рухи ніг, голови та рук у заданих танцювальних положеннях та з музичним супроводом;
застосовує принцип arrondi та прийом allonge під час виконання основних позицій рук, групи allegro з двох ніг на дві;
розпочинає préparation та закінчує ним (на два акорди) вправи в обсязі програми;
виконує I, II, III port de bras на ерауlement

Другий рік навчання

Завдання:

- освоєння техніки виконання напівобертів та поворотів біля станка;
розвиток фігурної виразності рухів за допомогою основних поз класичного танцю;
розвиток стійкості (aplomb) у різноманітних позах та поворотах;
розвиток пластичності рук і корпусу;
формування правильної техніки дихання у стрибкових вправах;
розвиток сили ніг і ступні шляхом вивчення вправ на півпальцях.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. <i>Напівоберти біля опори. Участь рук в обертах</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Force. 2. Напівоберти по V поз. у напрямку до опори, від опори. 3. Робота рук, голови та ніг під час виконання обертальних вправ на 1/2 кола до опори та від опори. 4. IV поз. ніг. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Утримує підтягнутий корпус, міцну сильну спину під час виконання напівобертів та fouetté. 2. Демонструє підхват відкритої руки перед напівобертом у виконавських прийомах demi-plié relevé, soutenu, tombe з напівобертом sur le sou-de-pied з підведенням робочої ноги в V поз. 3. Змінює пружно п'ятки з дотриманням V поз. в обертах. 4. Координує роботу рук, голови та ніг під час виконання обертальних вправ на 1/2 кола до опори та від опори. 5. Демонструє виворотні паралельні ступні ніг, центр ваги корпусу – на двох ногах по IV поз. обличчям до опори (по мірі засвоєння – у різних комбінаціях).
Модуль 2. <i>Побудова та характер основних поз класичного танцю</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пози класичного танцю: croisée, effacée, ecarte вперед і назад носком у підлогу. 2. III port-de-bras з ногою витягнутою на носок, з переходом з однієї ноги на іншу. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дотримується підтягнутого корпусу та кінцівок у вивчених позах. 2. Будує позу носком у підлогу за принципом battement tendu 3. Утримує рівну лінію плечей, положення рук, правильний погляд на кисть в усіх позах. 4. Виконує пози croisée, effacée, ecarte, I, II, III arabesques носком у підлогу на середині залу з повним відчуття ваги на опорній нозі, підтягнутим корпусом, сильною спиною. 5. Виконує III port-de bras з нерухомими стегнами та підтягнутою спиною.

<p>Модуль 3. <i>Різновиди allegro en face</i></p>	<p>1. Техніка правильного дихання в стрибкових правах. 2. Група allegro з двох ніг на дві. 3. Група allegro з двох ніг на одну та з однієї ноги на іншу.</p>	<p>1. Виконує вивчені стрибки високо (elevation) з чіткістю силового посилу вгору, з сильним, пружним plie, підтягнутим корпусом, міцною спиною (ballon) у заданому викладачем темпі. 2. З'єднує ноги в повітрі під час виконання pas assemblé та координує поворот голови з рухом робочої ноги. 3. Контролює процес дихання в стрибкових вправах (вдих/видих). 4. Демонструє чітку підміну ніг/переносить центр ваги з однієї ноги на іншу при приземленні під час виконання pas jete, pas balancé.</p>
<p>Модуль 4. <i>Вправи біля опори на півпальцях</i></p>	<p>1. Préparation на півпальці як окрема вправа та як початок рухів з положенням робочої ноги на sou-depied. 2. Контрастне чергування рухів на всій ступні та півпальцях, і музичної розкладки виконанн</p>	<p>1. Розпочинає всі вправи еxercise біля опори з préparation відповідно до вступу. 2. Виконує preparation у програмних рухах, із-за такту, з танцювальним жестом руки («дихає кістю»), координує його з підняттям на півпальці. 3. Демонструє техніку виконання рухів на півпальцях у rond de jambe en l'air на 45°, battement frappé, petit battement sur le sou-depied. 4. В кінці вправи стримано сходять з півпальців на виворотну ступню витягнутої опорної ноги, одночасно з опусканням робочої ноги на pointé в усіх напрямках. 5. Зберігає та контролює принцип виконання рухів під час різних навчальних задач: зміни темпу, ритму та музично-ритмічної структури вправи.</p>

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує навчальні задачі на півпальцях по V, IV поз. у поєднанні з напівобертами та в різних музичних розкладках;

будує пози croisée, effacée, ecarte вперед і назад, знає їх відмінності;

злитно відтворює схеми з трьох позицій рук (форми port de bras) та перехід з пози в позу;

володіє базовим рівнем стрибкового прийому elevation та ballon у групах allegro: з двох ніг на дві, з двох ніг на одну та з однієї ноги на іншу

Третій рік навчання

Завдання:

удосконалення техніки виконання вправ біля станка в більш швидкому темпі; виконання основних поз класичного танцю, різновидів обертань на одній нозі у всіх розділах уроку, із зупинкою та рівновагою на опорній нозі, дотримуючись їх характерних особливостей;

виконання вправ біля станка та на середині залу зі зміною опорної ноги в межах однієї комбінації та чергуванням положень *en face* і *épaulement*;

вивчення техніки виконання підготовчих вправ до обертань та рухів *en tournant* на середині залу;

формування сценічної культури та художньо-образного мислення.

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. <i>Exercice біля станка та на середині.</i> <i>Пози класичного танцю</i>	1. Маленькі пози <i>croisée</i> , <i>effacée</i> , <i>ecartée</i> вперед і назад як кінець вправи біля опори. 2. Пози класичного танцю на 45° у вправах на середині залу, побудовані прийомом <i>battement releve lent</i> .	1. Завершує вивчені вправи <i>exercice</i> в пози <i>croisée</i> , <i>effacée</i> , <i>ecartee</i> вперед і назад, зберігаючи виворотність ніг, підтягнутість корпусу, рівність плечей і стегон в маленьких позах. 2. Зберігає висоту робочої ноги на 45° у позах <i>croisee</i> , <i>effacee</i> , <i>ecartee</i> .
Модуль 2. <i>Партерні рухи.</i> <i>Рухи en tournant</i>	1. Підготовка до партерних обертань з працюючою ногою на <i>sur le cou-de-pied</i> біля опори. 2. Рухи <i>en tournant</i> на середині залу.	1. Демонструє достатній рівень координації рук, ніг, голови в підготовчих вправах до <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з V поз., <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з II поз., <i>pirouette en dehors</i> і <i>en dedans</i> з IV поз. (за вибором викладача). 2. Демонструє силу стопи та витягнутість опорної ноги під час виконання півпальців у партерних обертаннях, з вивотною активною робочою ногою на <i>sur le cou-de-pied</i> . 3. Зберігає виворотність, стійкість, чітку координацію рухів під час виконання вправ <i>en tournant en dehors</i> et <i>en dedans</i> на 1/8, 1/4 кола. 4. Координує роботу рук та ніг з високо піднятим, підтягнутим корпусом під час виконання <i>préparation</i> , сценічного <i>sissonne</i> .

Модуль 3. Пози класичного танцю	1. IV arabesques. 2. IV port de bras.	1. Виконує IV arabesques та IV port de bras, утримуючи корпус підхопленим, з вибудованою лінією плечей та з пом'якшеною лінією рук. 2. Доповнює характер виконаних поз поворотом голови та поглядом.
Модуль 4. Рухи en tournant	1. Сценічні рухи. 2. Техніка виконання обертальних вправ по діагоналі/колу (tour chaîné, pas glissade en tournant).	1. Тримає вертикальну вісь корпуса під час виконання обертів. 2. Виконує стійку зупинку корпуса у виворітну позицію чи позу після закінчення обертів.

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує пози класичного танцю у всіх розділах уроку, з зупинкою та рівновагою на опорній нозі, дотримуючись їх характерних особливостей (геометрії, погляду);

володіє базовим рівнем техніки pirouette en dehors і en dedans з відповідною узгодженістю всього тіла;

виконує швидкі повороти (tour chaîne) у просуванні по діагоналі/колу в заданому темпі.

Четвертий рік навчання. Завдання:

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. Pirouette біля станка	1. Pirouette en dehors і en dedans з V, II, IV поз. як окрема вправа. 2. Повороти fouetté en dehors і en dedans та pirouette en dehors і en dedans у різних навчальних задачах	1. Виконує групу обертальних рухів pirouette en dehors і en dedans спритно, з міцними ногами, з виворотними стопами та стегнами, рівними плечима, розподіляє центр ваги на опорну ногу. 2. Координує та залучає активні руки в поворотах, збираючи їх в I, III поз. 3. Виконує програмні рухи ехерсісе в комбінації з pirouette en dehors і en dedans з V, II, IV поз., з дотриманням принципів класичного танцю.
Модуль 2. Виконавський прийом double	1. Виконавський прийом double у вправах біля опори та на середині в стрибках. 2. Double assemblé.	1. Демонструє у вправах музично-ритмічне виконання робочою ногою прийому double. 2. Розподіляє силове навантаження на опорній нозі та акцентує увагу на

		<p>другий рух, що завершує double у вправі.</p> <p>3. Виконує double assemblé з чітким поворотом голови та акцентом на другий рух.</p>
<p>Модуль 3. <i>Vidu grand rond de jambe ma grand battement jete</i></p>	<p>1. Підготовка до заносок (échappé battu).</p> <p>2. Ускладнені форми групи rond.</p> <p>3. Passé як зв'язуючий рух у вправах з положенням працюючої ноги на 90°</p>	<p>1. Демонструє активні, витягнуті обидві ноги під час виконання дрібних ударних рухів (биття) battu</p> <p>2. Тримає центр ваги на витягнутій опорній нозі, верхню частину працюючої ноги виворітною і нерухомою під час виконання рухів модулю.</p> <p>3. Володіє прийомом passé під час виконання вправ модуля на 90°.</p>
<p>Модуль 4. <i>Vidu grand rond de jambe ma grand battement jete</i></p>	<p>1. Ускладнені форми групи grand battement jete з допоміжними і зв'язуючими рухами/танцювальними кроками.</p>	<p>1. Виконує grand rond de jambe та/або grand rond de jambe jete утримуючи задану викладачем висоту, через усі прохідні точки, виворотною робочою ногою.</p> <p>2. Демонструє виворітність обох ніг на підлозі і в повітрі в grand battement jete.</p> <p>3. Залучає/балансує корпусом, збільшує амплітуду руху під час виконання grand battement jeté з допоміжними і зв'язуючими рухами/танцювальними кроками.</p>

Під час виконання програми підсумкового річного контролю учень/учениця:

виконує pirouette en dehors і en dedans у різноманітних рухових сполученнях біля опори;

здатний виконувати поворот/повороти на одній нозі, збільшувати амплітуду кидка (grand battement jeté) та колообертання (rond) робочою ногою в ускладнених формах групи rond;

показує базовий рівень рухомості кінцівок (ніг, рук, голови) під час виконання рухів double, групах allegro;

володіє здатністю знаходити та виправляти помилки технічного характеру у власному виконанні.

П'ятий рік навчання.

Завдання:

- закріплення знань зі структури, термінології *exercice*;
- розвиток виразності та виконавської культури у великому *adagio*;
- освоєння техніки великих стрибків;
- розвиток артистичності та віртуозності;
- удосконалення виконавської техніки;
- розвиток вміння створювати образи в танцювальних сценах;

Навчальні модулі	Зміст навчання	Результати навчання
Модуль 1. <i>Exercice на півпальцях у великі пози на epaulement.</i>	1. Великі пози в усіх розділах уроку в комбінації з технічно складними елементами. 2. Temps lié на 90° з переходом на всю стопу і півпальці.	1. Виконує <i>exercice</i> біля опори у великі пози <i>croisée, effacée, ecartée, attitude croisée, attitude effacée</i> , на півпальці вперед/назад. 2. Виконує великі пози вперед у сполученні з <i>tirebouchon</i> . 3. Орієнтується у відповідних ракурсах заданих поз, дотримується геометрії під час їх виконання. 4. Фіксує визначене положення (підготовка) перед першим <i>tour</i> контролюючи розкриті руки в II поз. (<i>force</i>), а в наступних <i>tours</i> – рухи працюють з урахуванням інерції.
Модуль 2. <i>Pirouette. Tour</i>	1. <i>Tours lent</i> із пози в позу. 2. V, VI <i>port de bras</i> .	1. Тримає рівновагу на опорній нозі та активно з'єднує руки в I поз., координує поворот корпусу та голови (тримає точку) в обертальних вправах. 2. Демонструє правильне опускання з півпальців у заданих позиціях в усіх розділах уроку. 3. Одночасно виконує поворот корпусу з рухом п'ятки робочої ноги та руками, що приймають задану позу в <i>tour lent</i> . 4. Виконує V, VI <i>port de bras</i> з підтягнутим, гнучким корпусом, використовує засоби виразності рук відповідних <i>port de bras</i> . 5. Зберігає плавний характер VI <i>port de bras</i> .
Модуль 3. <i>Adagio та allegro як основа танцювальності</i>	1. Форми <i>attitude, a la second, arabesques</i> у танцювальних фразах великого <i>adagio</i> . 2. Стрибки з поворотом, у пози, з різними видами танцювального кроку	1. Демонструє стійкість, енергію, витягнутість поз і ніг під час виконання великого <i>adagio</i> . 2. Зберігає природнохудожній образ великих поз у великому <i>adagio</i> . 3. Виконує <i>adagio</i> 2–3 танцювальних фраз: з видами <i>develope, tour lent, port de</i>

	(зв'язуючими і допоміжними рухами) для пересування в різних напрямках.	bras, tour sur le cou-de-pied і tour у великих позах. 4. Вільно виконує переходи з épaulement у положення en face та переходи в épaulement під час завершення стрибків.
Модуль 4. <i>Adagio ma allegro</i> як основа <i>танцювальності</i>	1. Форми attitude, a la second, arabesques у танцювальних фразах великого adagio. 2. Стрибки з поворотом, у пози, з різними видами танцювального кроку (зв'язуючими і допоміжними рухами) для пересування в різних напрямках. 3. Підготовка до іспиту.	1. Демонструє стійкість, енергію, витягнутість поз і ніг під час виконання великого adagio. 2. Зберігає природнохудожній образ великих поз у великому adagio. 3. Виконує adagio 2–3 танцювальних фраз: з видами developpe, tour lent, port de bras, tour sur le cou-de-pied і tour у великих позах. 4. Вільно виконує переходи з épaulement у положення en face та переходи в épaulement під час завершення стрибків. 5. Демонструє скоординовану роботу корпусу, рук, голови, їх погодженість із рухами ніг у стрибках. 6. Здатний виконати 3–4 комбінації програмних стрибків у заданому темпі. 7. Демонструє фізичну витривалість впродовж всіх розділів уроку та знає лексичний матеріал класу

**Під час виконання програми підсумкового річного контролю
учень/учениця:**

знає структуру, термінологію та особливості exercise в обсязі програми;
демонструє позиції рук і ніг, пози класичного танцю, стрибки,
обертання, сполучні рухи з танцювальною та музичною виразністю;
дотримується основних положень, принципів виконавської техніки
відповідно до всіх рухів, груп allegro за видовими ознаками та втілює їх під
час створення образів у хореографічному малюнку.